

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET ZA SPECIJALNU
EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF SPECIAL EDUCATION
AND REHABILITATION

11.

MEĐUNARODNI
NAUČNI SKUP
„SPECIJALNA
EDUKACIJA I
REHABILITACIJA
DANAS”

11th

INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE
“SPECIAL
EDUCATION AND
REHABILITATION
TODAY”

ZBORNİK REZIMEA

BOOK OF ABSTRACTS

Beograd, Srbija
29-30. oktobar 2021.

Belgrade, Serbia
October, 29-30th, 2021

UNIVERZITET U BEOGRADU – FAKULTET ZA
SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE – FACULTY OF
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION

11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29–30. oktobar 2021. godine

Zbornik rezimea

11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29–30th, 2021

Book of Abstracts

**11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29-30. oktobar 2021. godine
Zbornik rezimea**

**11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29-30th, 2021
Book of Abstracts**

IZDAVAČ / PUBLISHER

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation

ZA IZDAVAČA / FOR PUBLISHER

Prof. dr Gordana Odović, v.d. dekana

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK / EDITOR-IN-CHIEF

Prof. dr Branka Jablan

UREDNICI / EDITORS

Prof. dr Irena Stojković
Doc. dr Bojan Dučić
Doc. dr Ksenija Stanimirov

RECENZENTI / REVIEWERS

Prof. dr Sonja Alimović
Sveučilište u Zagrebu – Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Hrvatska
Doc. dr Ingrid Žolgar Jerković
Univerzitet u Ljubljani – Pedagoški fakultet Ljubljana, Slovenija
Prof. dr Vesna Vučinić, prof. dr Goran Jovanić, doc. dr Aleksandra Pavlović
Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

LEKTURA I KOREKTURA / PROOFREADING AND CORRECTION

Maja Ivančević Otanjac, predavač

DIZAJN I OBRADA / DESIGN AND PROCESSING

Biljana Krsić
Mr Boris Petrović
Zoran Jovanković

Zbornik rezimea biće publikovan u elektronskom obliku

Book of abstracts will be published in electronic format

Tiraž / Circulation: 200

ISBN 978-86-6203-149-5

AUTOSTIGMA KOD OSOBA KOJE SU ZAVISNE OD PSIHOAKTIVNIH SUPSTANCI

Dragica Bogetic**

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija

Uvod: Istraživanja pokazuju da osobe zavisne od psihoaktivnih supstanci, naročito ilegalnih, u kontinuitetu spadaju u grupu koja je najviše stigmatizovana od strane javnosti, što stvara rizik za diskriminaciju i njihovo socijalno isključivanje. Socijalna stigma počiva na stereotipiziranju, negativnim uverenjima prema jednoj grupi koja su generalizovana na sve pripadnike te grupe.

Cilj: Cilj rada je da se kroz put od socijalne i strukturalne do autostigme, ukaže na negativne efekte koje autostigma ima na osobu zavisnu od psihoaktivnih supstanci, na barijere koje postoje u društvu kada je u pitanju borba protiv stigme i na određene intervencije koje mogu imati efekte u redukciji stigme.

Metod: U radu se koriste analiza i sinteza teorijskih i empirijskih nalaza kroz proučavanje relevantne literature u različitim naučnim izvorima podataka.

Rezultati: Autostigma je ukorenjena u sociokulturnom kontekstu i nastaje kada pojedinac internalizuje iskustvo socijalne i strukturalne stigme. Kroz identifikaciju sa negativnim stereotipima, uverenja javnosti se inkorporiraju u lični vrednosni sistem i doživljaj sebe. Prema raznovrsnim empirijskim nalazima neki od negativnih efekata autostigme kod osoba zavisnih od psihoaktivnih supstanci mogu biti: odlaganje traženja pomoći, regresija u korišćenju supstanci, lošije mentalno zdravlje, niže samopouzdanje, niža samoefikasnost, osećaj krivice i srama, usamljenost, socijalno izbegavanje, lošiji kvalitet života. Borba protiv autostigme osoba zavisnih od psihoaktivnih supstanci se znatno komplikuje usled kulturnih obrazaca, tendencija društvenog sankcionisanja ove pojave i zbog toga što postojanje svesti o stigmatizaciji može biti u službi prevencije razvoja zavisnosti. Među intervencijama koje mogu imati efekta u redukovanju stigme su: grupna terapija prihvatanja i posvećenosti, pričanje pozitivnih priča i treninzi bazirani na kontaktima i edukaciji.

Zaključak: S obzirom na negativne implikacije autostigme osoba koje su zavisne od psihoaktivnih supstanci i društvenih okolnosti koje otežavaju proces preveniranja internalizovane stigmatizacije, značajno je isticati primere obećavajućih i efektivnih intervencija u cilju sinergijskog delovanja ka redukciji stigme na socijalnom, strukturalnom i ličnom planu.

Ključne reči: *autostigma, socijalna stigma, zavisnost od psihoaktivnih supstanci*

** dbogetic992@gmail.com

SELF-STIGMA IN SUBSTANCE ABUSE DISORDER

Dragica Bogetić

University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation, Serbia

Introduction: Research shows that people addicted to psychoactive substances, especially illegal ones, continuously belong to the group that is most stigmatized by the public, which creates a risk of discrimination and their social exclusion. Social stigma is based on stereotyping, negative beliefs towards one group that are generalized to all members of that group.

Aim: The aim of this paper is to point out, through social and structural to self-stigma, the negative effects that self-stigma has on a person addicted to psychoactive substances, the barriers that exist in society when it comes to fighting stigma and certain interventions that may have an effect in stigma reduction.

Method: The paper uses the analysis and synthesis of theoretical and empirical findings through the study of relevant literature in various scientific data sources.

Results: Self-stigma is rooted in a sociocultural context and arises when an individual internalizes the experience of social and structural stigma. Through identification with negative stereotypes, public beliefs are incorporated into the personal value system and self-experience. According to various empirical findings, some of the negative effects of self-stigma in people addicted to psychoactive substances may be: delayed help seeking, progression in substance abuse, worse mental health, lower self-confidence, lower self-efficacy, guilt and shame, loneliness, social avoidance, lower quality of life. The fight against the self-stigma of people addicted to psychoactive substances is significantly complicated due to cultural patterns, the tendency to socially sanction this phenomenon and because the existence of awareness of stigmatization can be in the service of preventing the development of addiction. Among the interventions that can have an effect in reducing stigma are: group therapy of acceptance and commitment, telling positive stories and trainings based on contacts and education.

Conclusion: Given the negative implications of self-stigma of persons addicted to psychoactive substances and social circumstances that complicate the process of preventing internalized stigma, it is important to highlight examples of promising and effective interventions to synergistically reduce stigma on social, structural and personal levels.

Keywords: *self-stigma, social stigma, addiction to psychoactive substances*